

DENİZ YILMAZ

İnsanın istekleri, doğanın verdikleri

TÜRKİYE'de "Harika Çocuk" adlı romanıyla bilinen ve Norveç'in en tanınan yazarlarının başında gelen Roy Jacobsen, ülkesinin karakteristik özelliklerini yansıtmaya beraber kendi yaşamından ve özellikle de çocukluğundan izleri, romanlarına ve öykülerine yerleştirmeyle de adından söz ettiriyor.

Norveç'teki toplumsal yapıyı irdeleyen metinlerinin yanı sıra psikolojik öğeleri, kahramanlarının hayattaki arzularıyla bütünleştirerek okura sunuyor. Bütün bunlar ve kotardığı kurgu, Jacobsen'in ülkesindeki toplumsal tabakalaşmaya yer verdiği metinler olarak karşımıza çıkıyor.

Jacobsen'in "Görülmeyenler" isimli romanı, tüm bu özelliklerle kendisini gösterirken kitaba konu olan ve 1913'le 1928 arasında yaşadıkları anlatılan beş kişilik balıkçı ailesinin doğayla ve fertlerin birbiriyle ilişkisi, yine Norveç'e özgü kimi özelliklerle ve yazarın kendine has üslubuyla okurlara aktarılıyor.

Adalıların sabrı

Ailenin "reisi" Hans Barrøy'ün hayatta çok fazla isteği yok. İşini görecektir daha büyük bir motorlu tekne, bol bol balık avlayacağı daha geniş bir ada ve tüm bunlarla birlikte değişmesini umduğu bir yaşam... Eşi Maria'nın istekleri ise Hans'inkilerden biraz farklı: Daha fazla çocuk, yaşadıklarından daha küçük bir ada ve başka bir yaşam...

Yoğun kar, sert rüzgârlar, yükselen dalgalar ve insanı iki büklüm eden zorlu koşullar Barrøy ailesinin ensesinde nefesini hep hissettiren doğanın varlığının işaretleri. Su ve toprağın kavgaları ve birlikteliği, adanın kaderini belirliyor; aile de bu anlamda alışılmışın dışındaki durumlara bağımsızlık kazanırken ada kültürüne uzak kişilerden daha farklı düşünme refleksi ediniyor.

Jacobsen, adalılığı, Barrøy ailesinin hem günlük yaşamı hem de doğayla mücadelesi hakkında okurlarla buluşturuyor. İstekler, umut ve umutsuzluklar, ada ve doğanın nasıl bir rota çizmeyle ilişkili. "Ada-

Roy Jacobsen

Jacobsen, ada sakinleri Hans ve Maria etrafında kurguladığı "Görülmeyenler"de, gözün önünde duranlara karşılık içe atılan ve kimi yarıklardan belli aralıklarla sızarak zihni meşgul eden duyguları ve istekleri gündeme getiriyor

Jacobsen, adalılığı, Barrøy ailesinin hem günlük yaşamı hem de doğayla mücadelesi hakkında okurlarla buluşturuyor. İstekler, umut ve umutsuzluklar, ada ve doğanın nasıl bir rota çizmeyle ilişkili

lıların başkalarından daha sabırlı olması gerekir" cümlesi, bu durumu anlatıyor bir bakıma. Hans ve ailesinin rutini, hep bu sabrın sinandığı bir mesai anlamına da geliyor aslında.

'Hepimiz doğanın çocuklarıyız'

Jacobsen, adayı ve doğayı, insanların neyi isteyip başardığı ve başaramadığına dair açılımlar yapmak için romanın önemli kahramanlarından biri haline getiriyor. Bununla beraber, başta Hans ve Maria, ada şartları ve doğayla mücadele ederken birbirini ve etrafındaki insanları tanıma fırsatı buluyor. Kimi zaman araya giren karamsarlık ise şaşılacak bir şey değil: "Adalıların karamsarlığı korkudan ödleri patladığı için değil, durum ciddi olduğundandır."

Bazen bastırın sükunet de ortamla asla ters düşmüyor ve hemen sumen altı edilebiliyor: "Bir adada sessizlik hiçbir şeydir. Ne kadar derin bir etki yaparsa yapsın kimse ondan söz etmez, kimse hatırlamaz, kimse ona ad koymaz. Henüz yaşarken görülebi-

len en küçük ölüm kırıntısıdır."

Jacobsen, ada sakinleri Hans ve Maria etrafında kurguladığı "Görülmeyenler"de, gözün önünde duranlara karşılık içe atılan ve kimi yarıklardan belli aralıklarla sızarak zihni meşgul eden duyguları ve istekleri gündeme getiriyor. Doğa ise bunları yaşamak ve başarmak söz konusu olunca bazen iyi bazen de kötü karakter olarak başrole yerleşiyor.

Romanda geçen "bizim tek babamız var, hepimiz doğanın çocuklarıyız" cümlesi, Jacobsen'in anlatmak istediklerinin merkezinde konumlanıyor. Onun kazandırıp kaybettirdikleri ise "Görülmeyenler"nin kendisi oluveriyor.

Görülmeyenler

Roy Jacobsen
Çev: Deniz Canefe
Yapı Kredi Yayınları
180 s.